

Pulkveža Oskara Kalpaka profesionālā vidusskola

Valteru iela 6, Kandava, Tukuma novads, LV-3120; tālr.: +371 20240685; e-pasts: pasts@kalpakaskola.lv; www.kalpakaskola.lv

04.09.2023.
Kandavā

Noteikumi Nr. 7-NOT

Pulkveža Oskara Kalpaka profesionālās vidusskolas drošības noteikumi

Izdoti saskaņā ar
Ministru kabineta 22.08.2023. noteikumu Nr.474
“Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo profilaktiskā veselības aprūpe, pirmā
palīdzība un drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos”
17.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka drošības prasības, kādas jāievēro Pulkveža Oskara Kalpaka profesionālās vidusskolas (turpmāk – Izglītības iestāde):
 - 1.1. telpās, kurās ir iekārtas un vielas, kas var apdraudēt izglītojamo drošību un veselību;
 - 1.2. ugunsdrošībā un elektrodrošībā;
 - 1.3. pirmās palīdzības sniegšanā;
 - 1.4. drošībai mācību laikā un to starplaikos;
 - 1.5. drošībai izglītības iestādes organizētajos vai atbalstītajos pasākumos;
 - 1.6. drošībai attālināto mācību laikā atbilstoši normatīvajam aktam par attālināto mācību organizēšanas un īstenošanas kārtībai;
 - 1.7. rīcībai situācijās, kuras iepriekš nevar paredzēt (piemēram, ja izcēlies ugunsgrēks, telpās jūtama gāzes smaka, plūdi);
 - 1.8. ceļu satiksmes drošībai;
 - 1.9. drošībai uz ūdens un ledus;
 - 1.10. personas higiēnai un darba higiēnai;
 - 1.11. drošībai, veicot praktiskos un laboratorijas darbus;
 - 1.12. atbildībai par drošības noteikumu neievērošanu;
 - 1.13. citus izglītības iestādes darbībai būtiskus jautājumus.

II. Drošības noteikumi telpās, kurās ir iekārtas un vielas, kas var apdraudēt izglītojamo drošību un veselību

2.1. izglītojamiem telpās, tajā skaitā mācību kabinetos, jāievēro Izglītības iestādes iekšējās kārtības noteikumi, ugunsdrošības noteikumi, noteikumi par elektrodrošību, noteikumi par pirmās palīdzības sniegšanu, Izglītības iestādes direktora un pedagogu norādījumi.

2.2. izglītojamiem bez pedagoga atļaujas aizliegts ieiet laboratorijas telpās.

2.3. mācību kabinetu nodarbībām sagatavo (izdala reaģentus u. tml.) pedagogs vai laborants pirms nodarbību sākuma.

2.4. katrs izglītojamais ir atbildīgs par kārtību gan koplietošanas telpās, gan savā mācību (nodarbību) vietā.

2.5. ķīmijas un bioloģijas mācību kabinetā:

2.5.1. izglītojamie mācību kabinetā ienāk ar pirmo zvanu uz mācību stundu un ieņem savas noteiktās vietas, kuras mainīt drīkst tikai ar pedagoga atļauju.

2.5.2. izglītojamiem aizliegts bez pedagoga atļaujas (norādījuma) aiztikt mācību kabinetā esošos traukus ar ķīmiskajām vielām vai ķīmiskajiem produktiem, iekārtas, ierīces; praktiskās darbības uzsākas pēc skolotāja norādes.

2.5.3. uz izglītojamo galdiem nedrīkst atrasties nekas lieks, jāievēro tīrība un kārtība.

2.5.4. ķīmisko eksperimentu vai citu praktisko nodarbību gaitā aizliegts ēst. Nevienu ķīmisko reaģentu vai reakcijas produkciju, vai bioloģisku paraugu nedrīkst nogaršot.

2.5.5. vielas (tvaiku, gāzes, aerosolu) ar ožu jāpārbauda uzmanīgi, ar plaukstu viegli vēdinot uz sevi, dziļi neieelpojot.

2.5.6. sevišķi uzmanīgi veicamas darbības ar skābēm un sārmiem, smagajiem un sārnu metāliem, īpaši viegli uzliesmojošām, viegli uzliesmojošām un degošām vielām un šķīdumiem.

2.5.7. sildierīces ar atklātu liesmu nodzēš ar segvāciņu, nevis liesmu nopūš.

2.5.8. visām pudelītēm vai aizvākojamiem traukiem, ja tajos esošie reaaktīvi vai bioloģiskie paraugi pašlaik nav nepieciešami, jābūt aizkorķētām.

2.5.9. ķīmiskajām reakcijām pielietojamo reaaktīvu daudzums nedrīkst būt lielāks par pedagoga norādīto (izsniegto).

2.5.10. pirms eksperimenta jāpārlicinās par pielietojamās (izvēlētās) vielas atbilstību, t. i. jāizlasa uzraksti uz reaaktīva pudelītes (cita trauka). Vielū, pārlejot citā traukā, etiķetei jābūt uz augšu.

2.5.11. praktisko nodarbību gaitā trauka vaļējo galu nevērst pret sevi vai citiem grupas biedriem.

2.5.12. ja nodarbību gaitā kaut kas izlīst, nopil (nobirst) no galda – tas tūlīt jāsavāc un jāuzslauka. Par notikušo nekavējoties jāinformē pedagogs.

2.5.13. ja nodarbību gaitā iegūta pat nenožīmīga trauma (apdegums, skabarga, griezumš u. tml.), izglītojamiem nekavējoties informēt pedagogu.

2.5.14. ja nodarbību gaitā uz ādas, acīm, apģērba nokļūst bīstama

viela (sārms, skābe) vai ir noticis termiskais apdegums, nekavējoties skartā ķermeņa daļa (kontakta vieta mazgājama (skalojama) vēsa tekoša ūdens strūklā vismaz 15 minūtes. Cietušās vietas apstrāde ar jebkādu vāju skābes vai sārna šķīdumu ir aizliegta.

2.5.15. ja izglītojamam radusies trauma, jāizsauc Neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāde (tālr. 112 vai 113) un jāsniedz cietušajam pirmā palīdzība.

2.5.16. ja nodarbību gaitā notikusi aizdegšanās un ar rīcībā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (ogļskābās gāzes ugunsdzēsības aparāts, blīva auduma sega u.c.) to nav iespējams likvidēt laikā līdz 30 sek. - jāizsauc Ugunsdzēsības un glābšanas dienests (tālr. 112).

2.5.17. ugunsgrēka izcelšanās vai citas ārkārtas situācijas gadījumā jārikojas atbilstoši ugunsdrošības noteikumiem.

2.5.18. beidzot nodarbības ieplīsušie trauki u. tml. nododami pedagogam, jānomazgā visi lietotie trauki un instrumenti, neizmantojie reaktīvi nododami pedagogam, izslēdzamas visas sildierīces un elektroietaisies, noslēdzami ūdensvada krāni, sakārtojama darba vieta.

2.6. fizikas mācību kabinetā:

2.6.1. izglītojamie mācību kabinetā ienāk ar pirmo zvanu uz mācību stundu un ieņem savas noteiktās vietas, kuras mainīt drīkst tikai ar pedagoga atļauju.

2.6.2. izglītojamiem aizliegts bez pedagoga atļaujas (norādījuma) aiztikt mācību kabinetā esošās iekārtas vai ierīces; praktiskās darbības uzsākas pēc pedagoga norādes.

2.6.3. uz izglītojamo galdiem nedrīkst atrasties nekas lieks, jāievēro tīrība un kārtība.

2.6.4. Praktisko nodarbību gaitā aizliegts ēst.

2.6.5. Katram izglītojamam jāatrodas savā nodarbībām paredzētajā vietā un jālieto attiecīgajām nodarbībām paredzētos darbarīkus, materiālus un mēraparātus.

2.6.6. Nodarbībām paredzētie mēraparāti izvietojami tā, lai tie netraucētu regulēšanu, rādījumu nolasīšanu, jo to pārvietošana var radīt vadu atvienošanas (saskaršanos).

2.6.7. Spriegums ≥ 12 V pie noteiktiem apstākļiem ir bīstams cilvēka dzīvībai. Fizikas kabinetā par bīstamu uzskatāms spriegums ≥ 42 V (36V). Obligāti ievērojamās elektrodrošības prasības: slēgumos pielietot tikai izolētus vadus, nepieskarties ieslēgtām ķēdes daļām, spirālēm u.c., kuras nav izolētas un atrodas zem sprieguma.

2.6.8. Slēgumu atļauts pieslēgt strāva avotam tikai pēc tam, kad pedagogs ir pārbaudījis tā pareizību un devis atļauju pieslēgumam.

2.6.9. Izmaiņas slēgumā atļauts izdarīt pēc mērījumu rezultātu pārbaudes, strāvas (sprieguma) atslēguma un ar pedagoga atļauju.

2.6.10. Kategoriski aizliegts patvaļīgi ieslēgt (pārslēgt) jebkurus slēdžus uz galvenā sadales paneļa.

2.6.11. Pēc taisngriežu un kondensatorbateriju izslēgšanas

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

nepieciešams veikt to izlādi vai nogaidīt noteikto pašizlādēšanās laiku.

2.6.12. Veicot lodēšanas (montāžas) darbus, uzmanīties no sakarsētām virsmām, izkusušas lodalvas. Lodvirsmu tīrīšanai skābes pielietošana – kategoriski aizliegta!

2.6.13. Strādājot ar elektriskajām sildierīcēm, arī spirta lampiņām, jāizvairās no apdegumiem vai tuvumā esošo priekšmetu aizdegšanās.

2.6.14. Sildierīces ar atklātu liesmu nodzēš ar segvāciņu, nevis liesmu nopūš.

2.6.15. Nodarbībās ar akumulatoriem jāievēro – tajos esošais elektrolīts (skābes vai sārms) ir bīstams acīm, ādai, gļotādai, nav pieļaujama tā izlīšana uz galda, grīdas.

2.6.16. Ja nodarbību gaitā iegūta pat nenožīmīga trauma (apdegums, skabarga, iegriezums u.tml.), izglītojamiem nekavējoties informēt pedagogu.

2.6.17. Ja nodarbību gaitā jūtama gruzduma smaka, redzami dūmi, sakarst reostata vadi vai kāds no izglītojamiem tiek pakļauts elektrosprieguma iedarbībai, nekavējoties jāatslēdz elektrospriegums ķēdē un par notikušo jāpaziņo pedagogam.

2.6.18. Ja nodarbību gaitā uz ādas, acīm, apģērba nokļūst bīstama viela (sārms, skābe) vai ir noticis termiskais apdegums, nekavējoties skartā ķermeņa daļa (kontakta vieta) mazgājama (skalojama) vēsa tekoša ūdens strūklā vismaz 15 minūtes. Cietušās vietas apstrāde ar jebkādu vāju skābes vai sārms šķīdumu ir aizliegta.

2.6.19. Ja izglītojamam radusies trauma, jāizsauc Neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāde (tālr. 112 vai 113) un jāsniedz cietušajam pirmā palīdzība.

2.6.20. Ja nodarbību gaitā notikusi aizdegšanās un ar rīcībā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (ogļskābās gāzes ugunsdzēsības aparāts, blīva auduma sega u.c.) to nav iespējams likvidēt laikā līdz 30 sek.– jāizsauc Ugunsdzēsības un glābšanas dienests (tālr. 112).

2.6.21. Ugunsgrēka izcelšanās vai citas ārkārtas situācijas gadījumā jārīkojas atbilstoši ugunsdrošības noteikumiem.

2.6.22. Nodarbību nobeigumā izglītojamiem ir pienākums atbilstoši pedagoga norādījumiem atslēgt no strāvas avota (sprieguma) visus elektropatērētājus, sakārtot lietotos materiālus, darbarīkus un mēraparatūru.

2.7. Informātikas mācību kabinetā:

2.7.1. Izglītojamie mācību kabinetā ienāk tikai ar skolotāja atļauju un ieņem savas noteiktās vietas. Izglītojamie darba vietas mainīt drīkst tikai ar skolotāja atļauju.

2.7.2. Izglītojamiem aizliegts bez skolotāja atļaujas (norādījuma) aiztikt mācību kabinetā esošās iekārtas vai ierīces; praktiskās darbības uzsākas pēc pedagoga norādes.

2.7.3. Uz izglītojamo galdiem nedrīkst atrasties nekas lieks, jāievēro tīrība un kārtība.

2.7.4. Aizliegts novietot uz tastatūras, monitora, sistēmbloka vai citām

ierīcēm jebkādas priekšmetus.

2.7.5. Mācību kabinetā aizliegts ēst, dzert, novietot pārtikas produktus vai šķidruma traukus uz datora darba galda, lai novērstu iespējamību sabojāt datortehniku un apdraudēt sevi un citus cilvēkus (piemēram, izlejot šķidrumu uz datortehnikas, var gūt elektrotraumas).

2.7.6. Ja nodarbību gaitā jūtama gruzduma smaka, redzami dūmi, sakarst elektrovadi vai kāds no izglītojamiem tiek pakļauts elektrosprieguma iedarbībai, nekavējoties par notikušo jāpaziņo skolotājam.

2.7.7. Ja izglītojamam radusies trauma, jāizsauc Neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāde (tāl. 112) un jāsniedz cietušajam pirmā palīdzība.

2.7.8. Ja nodarbību gaitā notikusi aizdegšanās un ar rīcībā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (ugunsdzēsības aparāts, blīva auduma sega u.c.) to nav iespējams likvidēt laikā līdz 30 sek. - jāizsauc Ugunsdzēsības un glābšanas dienests (tāl. 112).

2.7.9. Ugunsgrēka izcelšanās vai citas ārkārtas situācijas gadījumā jārīkojas atbilstoši ugunsdrošības noteikumiem.

2.7.10. Nodarbību nobeigumā izglītojamiem ir pienākums atbilstoši pedagoga norādījumiem izslēgt datoru un sakārtot savu darba vietu.

III. Ugunsdrošība un elektrodrošība

3.1. Izglītības iestādes teritorijā vienmēr jābūt brīvām caurbrauktuvēm un piebrauktuvēm pie ēkām. Tās nevar izmantot izglītojamo transporta līdzekļu novietošanai (velosipēdi, mopēdi, motocikli, automašīnas).

3.2. Izglītības iestādē un tās teritorijā izglītojamiem ir aizliegts:

3.2.1. smēķēt;

3.2.2. nēsāt un lietot sērkokciņus, šķiltavas, sprāgstošas, viegli uzliesmojošas vielas, priekšmetus un materiālus;

3.2.3. kurināt ugunsķurkus;

3.2.4. dedzināt pērno zāli, rugājus, papīrus.

3.3. Izglītības iestādes ēkās aizliegts:

3.3.1. aizšķērsot evakuācijas ceļus (gaitenļus, kāpņu telpas, vestibilus), ejas un izejas ar somām vai citiem priekšmetiem;

3.3.2. atstāt bez uzraudzības elektriskajam tīklam pievienotas sadzīves un elektriskās ierīces (tējkannas, telefonus, datorus u.c.), izņemot ierīces, kuru ekspluatācijas instrukcijas to atļauj;

3.3.4. ienest un uzglabāt VUŠ (viegli uzliesmojošs šķidrums) un DŠ (degošs šķidrums);

3.3.5. izmantot un atstāt bez uzraudzības gludekļus, elektriskās plītiņas un citas elektriskās sildierīces, izņemot šiem nolūkiem speciāli iekārtotās telpās.

3.4. Elektroiekārtu ekspluatācijā aizliegts:

3.4.1. izmantot vadus ar bojātu izolāciju;

3.4.2. izmantot elektriskās sildierīces bez ugunsdrošiem paliktņiem;

3.4.3. izmantot nestandarta elektriskās ierīces;

- 3.4.4. atstāt zem sprieguma elektriskos vadus ar neizolētiem galiem;
- 3.4.5. izmantot bojātas rozetes.
- 3.5. Mācību nodarbībās strādāt ar ķīmiskiem reaktīviem, elektriskajām un sildierīcēm atļauts tikai pedagoga vai laboranta klātbūtnē un vadībā.
- 3.6. Mācību nodarbībās aizliegts rīkoties ar atklātu uguni darba vietās, izņemot gadījumus, kad saņemta speciāla atļauja un veikti visi sagatavošanās darbi.
- 3.7. Mācību nodarbību beigās izglītojamiem ir pienākums izslēgt elektroierīces un apgaismojumu, kā arī pārbaudīt, vai darba vietā nav palikuši degoši, kvēlojoši materiāli vai priekšmeti, un nodzēst tos.
- 3.8. Izrāžu, koncertu un citu pasākumu (turpmāk tekstā – pasākumi) laikā nav atļauti gaismas efekti, izmantojot ķīmiskās un citas vielas (tai skaitā pirotehniku), kas var izraisīt ugunsgrēku.
- 3.9. Pasākumos aizliegts izmantot atklātu liesmu. Pasākumos aizliegts turēt rokās degošas sveces vai izvietot degošas sveces telpu izgaismošanai, uz Ziemassvētku eglītēm vai citām vajadzībām.
- 3.10. Ziemassvētku egles jāuzstāda uz stabiliem paliktņiem. Ziemassvētku egļu vai citu pasākuma dekorāciju novietojums nedrīkst traucēt pasākuma dalībnieku brīvu pārvietošanos.
- 3.11. Ziemassvētku egles vai cita veida iluminācijas izveidošanu drīkst veikt profesionāls elektriķis, izmantojot tikai slēgtos elektrovadus ar standarta kontaktdakšām un rozetēm.
- 3.12. Pasākuma laikā aizliegts izslēgt gaismu.
- 3.13. Pasākumos aizliegts piedalīties apgērbā (tērpā), kas darināts no vates, papīra, marles vai cita viegli uzliesmojoša materiāla.
- 3.14. Ja izglītojamais pamana ugunsgrēka izcelšanos Izglītības iestāde vai tās teritorijā vai ugunsdrošības noteikumu pārkāpumu, kā rezultātā var izcelties ugunsgrēks, viņam ir nekavējoties jāziņo par to jebkuram Izglītības iestādes darbiniekam, kuru viņš ir sastapis.
- 3.15. Izglītojamie, kuri pārkāpuši ugunsdrošības noteikumus vai arī viņu vecāki, atkarībā no postījumu rakstura un sekām, var tikt saukti pie atbildības.
- 3.16. Rokas ugunsdzēsības aparāti Izglītības iestādes ēkā piekarināti pie sienām katrā stāvā. Ugunsdzēsības aparātu atrašanās vietas tiek apzīmētas ar drošības zīmi „Ugunsdzēsības aparāts”.
- 3.17. Uz ugunsdzēsības aparāta korpusa ir marķējums, kurā norādīts:
- 3.17.1. aparāta tips;
- 3.17.2. pildījuma veids;
- 3.17.3. aparāta uzdevums;
- 3.17.4. iedarbības kārtība;
- 3.17.5. derīguma termiņš.
- 3.18. Lai pielietotu dažādu tipu ugunsdzēsības aparātus, jārīkojas atbilstoši instrukcijai, kura atrodas uz aparāta korpusa.
- 3.19. Lai iedarbinātu rokas ogļskābes ugunsdzēsības aparātu, nepieciešams vispirms ugunsdzēsības aparāta smidzinātāju vērst uz degošu objektu, pēc tam atvērt noslēdzošo ventili ar spara ratu vai palaides rokturi.

3.20. Krāsas, benzīna, petrolejas, eļļas uzliesmojumu dzēst ar gaisa putu, ogļskābes vai pulvera ugunsdzēsības aparātiem, ar smilti, ar ūdeni vai nosedzot ar blīvu materiālu.

3.21. Elektriskos tīklus, iekārtas, sildīšanas aparātus un tml., dzēst tikai ar ogļskābes vai pulvera ugunsdzēsības aparātiem, ar smilti.

3.22. Aizliegts dzēst ar ūdeni vai gaisa putu ugunsdzēsības aparātiem elektriskos tīklus un iekārtas, ja tās atrodas zem sprieguma. Pirms dzēšanas atvienot no sprieguma!

3.23. Ugunsgrēka bīstamais faktors - tumsa. Reāls ugunsgrēks rada tik daudz dūmu, ka telpa, kurā jūs atradīsities, dažu minūšu laikā kļūst pilnīgi tumša, jūs nevarēsiet ieraudzīt pat savu roku. Pamēģiniet izkļūt no telpas ar pilnīgi aizvērtām acīm. Ja tas liksies grūti izdarāms, tad pamēģiniet iedomāties, cik tas būs grūti īstā ugunsgrēkā, kad visapkārt valdīs tumsa, karstums un panika.

3.24. Degot plastmasai un mēbelēm telpu piepilda indīgi dūmi. Ugunsgrēka dūmi ir sajaukti ar tvana gāzi. Ieelpojot tvana gāzi, cilvēks parasti ieslīgst dziļā miegā un tas parasti beidzas ar nāvi.

3.25. Karstums var nonāvēt dažos mirkļos. Ugunsgrēkā strauji ceļas telpas temperatūra. Karstums apdedzina elpošanas ceļus. Ja nebūs aizsargāta galva, jūs varat zaudēt samaņu. Temperatūrai ceļoties, uzliesmos viss degtspējīgais, kas atrodas telpā. Tādā karstumā nav iespējams palikt dzīvam. Jūsu rīcībā būs ne vairāk par 90 sekundēm, lai atbilstoši reaģētu – nodzēstu uguni vai izkļūtu no telpas.

3.26. Katram, kas atklājis ugunsgrēka izcelšanos vai citas ārkārtas situācijas gadījumā, nepieciešams nekavējoties paziņot par to ugunsdzēsības un glābšanas dienestiem pa tālruni 112, norādot:

3.27. ugunsgrēka vai citas ārkārtas situācijas izcelšanās adresi - Pulkveža Oskara Kalpaka profesionālā vidusskola, Valteru iela 6, Kandava, Tukuma novads, LV-3120;

3.27.1. vietu (stāvs, telpa);

3.27.2. savu uzvārdu;

3.27.3. tālruņa numuru, pa kuru iespējams pazvanīt un saņemt papildus informāciju;

3.27.4. jāatbild uz dispečera jautājumiem un nekavējoties jāsniedz visa tam nepieciešamā informācija. Klausuli pirmais noliek dispečers!

3.28. ja ir cietušie izsauciet neatliekamo medicīnisko palīdzību pa tālruni 112 vai 113;

3.29. ziņojiet policijai pa tālruni 110;

3.30. ziņojiet skolas direktoram pa tālruni 25411865;

3.31. veiciet visus nepieciešamos pasākumus, lai evakuētu cilvēkus, materiālās vērtības un dzēst ugunsgrēku ar esošiem līdzekļiem, ja tas neapdraud dzīvību;

3.32. sagaidiet ugunsdzēsējus un policiju un sniedziet visu pieprasīto informāciju.

3.33. Nedrīkst krist panikā. Objektīvs situācijas novērtējums un pareizas rīcības izvēle palielina cilvēku iespējas izglābties.

3.34. Ugunsgrēka vai citas ārkārtas situācijas gadījumā izglītojamie bez ierunām pakļaujas Izglītības iestādes administrācijas rīkojumiem un rīkojas atbilstoši viņu pavēlēm. Visiem izglītojamiem ugunsgrēka dzēšanas vai citas ārkārtas situācijas

novēšanas laikā nepieciešams izpildīt arī ugunsdzēsības un glābšanas dienestu rīkojumus.

3.35. Ja ugunsgrēks izcēlies mācību stundas laikā, tad izglītojamiem stingri jāievēro tā pedagoga norādījumi, kurš vada stundu, jo viņš organizē un atbild par šīs grupas izglītojamo evakuāciju atbilstoši Izglītības iestādes evakuācijas shēmai.

3.36. Cilvēku evakuācijai tiek izmantoti Izglītības iestāde ēkā esošie gaiteni un kāpnes.

3.37. Evakuācija notiek saskaņā ar evakuācijas plānā norādītajiem virzieniem.

3.38. Izklūšanu no Izglītības iestādes ēkas nepieciešams organizēti un ātri.

3.39. Ja izglītojamais ugunsgrēka sākšanās brīdī atrodas ārpus ēkas, kategoriski aizliegts ieiet ēkā.

3.40. Evakuētos izglītojamos pārbauda, vai visi ir atstājuši ēku, un par rezultātiem paziņo Izglītības iestādes direktoram un glābšanas dienesta pārstāvim.

3.41. Pēc evakuācijas izglītojamus izvieto internāta ēkā. Ja ugunsgrēks izcēlies internāta ēkā, tad tālākajās (no notikuma vietas) Izglītības iestādes telpās.

3.42. Dodieties uz telpas durvīm. Ja jūtat, ka tās karstas, neveriet vaļā. Tas var nozīmēt, ka aiz durvīm plosās uguns. Atverot durvis, tā nokļūs telpā. Aizvērtās durvis kalpos par aizsegu, kamēr ierodas palīdzība. Iespēju robežās aizbāziet spraugas durvīm, samazinot dūmu ieplūšanu telpā.

3.43. Ja durvis nav karstas, mazliet paveriet tās un pārlicinieties, vai ārpusē nav dūmu un uguns, tad var atstāt telpu.

3.44. Ja telpa ir pilna ar dūmiem, rāpojiet uz loga pusi un to paveriet mazā spraugā. Nedrīkst atvērt logu pilnīgi vaļā, tas palielinās dūmu ieplūšanu telpā. Turieties zemu pie loga, tas ļaus jums ieelpot svaigu gaisu no ārpuses izvairīties no dūmiem, kas lēnām piepildīs telpu. Tikai galējas nepieciešamības gadījumā atveriet logu pilnīgi vai izsitiet to!

3.45. Ja atrodaties 1. stāvā un varat pa logu izklūt ārā, dariet to nekavējoties. Esot 2. stāvā, pēc iespējas ilgāk atlieciet izlekšanu pa logu. Gaidiet palīdzību! Dodiet ziņu apkārtējiem, ka esat telpā, pie loga viciniet drēbes vai radiet troksni.

3.46. Pārvietojoties pa piedūmotu telpu, aizklājiet muti un degunu ar mitru auduma gabalu.

3.47. Pirms atstājat telpas, ja iespējams, paņemiet līdzī virsdrēbes.

3.48. Ja aizdegušās drēbes, nekrītiyet panikā, bet nogulieties uz grīdas vai zemes un vārtoties cenšaties liesmas noslāpēt.

3.49. Ja drēbes deg citam, paziņojiet par to viņam un palīdziet tās nodzēst.

3.50. Nekavējieties kāpņu telpās vai gaitēnos, domājot ko darīt, bet dodieties ārā no ēkas un dodieties uz norādīto pulcēšanās vietu.

3.51. Palīdziet, ja nepieciešams, citiem evakuēties.

3.52. Nedrīkst doties atpakaļ iekšā ēkā, kamēr to nav atļāvuši ugunsdzēsēji.

3.53. Elektrosadales skapjiem jābūt noslēgtiem. Izglītojamiem aizliegts patvaļīgi tos atvērt un veikt darbības ar tajā izvietotajām ietaisēm, kā arī veikt jebkādas darbības ar elektrosadales skapju galvenajiem svirslēdžiem, paketslēdžiem vai drošinātājiem.

3.54. Izglītojamiem aizliegts uzturēties transformatoru punktu (būdu) tuvumā vai iekļūt tajos. Nepieciešams ziņot pieaugušajiem vai atbildīgajiem dienestiem, redzot,

ka punkta durvis ir atvērtas. Ja mājdzīvnieks nejauši iekļūst transformatora būdā, aizliegts paša spēkiem mēģināt to glābt. Tas padraud dzīvību!

3.56. Laižot lidojošus objektus (piemēram – dronus, lidmodeļus), jāizvēlas vieta, kur tie nevar aizķerties aiz elektrības vadiem.

3.57. Nedrīkst kāpt kokā, kura tuvumā atrodas elektrības vadi.

3.58. Nedrīkst tuvojies zemē nokritušam elektrības vadam tuvāk par 8 metriem.

3.59. Negaisa laikā ir bīstami stāvēt pie elektrības stabiem un kokiem, jo zibens bieži iesper elektropārvades līnijās un augstos kokos.

3.60. Aizliegts likt slēdžos, rozetēs neatbilstošus priekšmetus, ieslēgt apgaismojumu, sitot pa slēdzi, kā arī citādi mehāniski bojāt elektrovadus, slēdžus, rozetes u.tml.

3.61. Nekādā ziņā nedrīkst izmēģināt reālajā dzīvē kino vai televīzijas ekrānā redzētas darbības ar elektrību.

3.62. Darba un mācību vietās lieto 12V, 24V, 36V un 42V spriegumus. Šos spriegumus izmanto pārnēsājamām elektroierīcēm, rokas elektroinstrumentiem, strādājot telpās ar paaugstinātu elektrobīstamību un mācību kabinetos.

3.63. Normatīvie dokumenti atļauj izmantot 220V maiņsprieguma elektroaparātus un elektroinstrumentus bez zemēšanas, ja tiem ir dubultizolācija.

3.64. Kategoriski aizliegts uzstādīt un lietot paštaisītas un nestandarta elektroierīces.

3.65. Izmantot elektroierīces atļauts tikai personām, kuras instruētas elektrodrošībā normatīvajos dokumentos noteiktajā kārtībā.

3.66. Pirms elektroierīču lietošanas uzsākšanas jāpārbauda, vai tās ir darba kārtībā. Aizliegts uzsākt lietot elektroierīces, ja konstatēti to bojājumi.

3.67. Strādājot ar elektroiekārtām, darbu uzsāk tikai pēc pedagoga norādījuma, ievērojot iekšējās kārtības noteikumus un nepieļaujot patvaļīgu rīcību.

3.68. Izglītojamam, lietojot elektroierīci, jābūt uzmanīgam, koncentrētam un nedrīkst traucēt citus izglītojamos vai darbiniekus.

3.69. Lietojamās elektroiekārtas periodiski jāattīra no putekļiem un nosēdumiem.

3.70. Ja konstatēts vadu pārrāvums, nekavējoties jāziņo pedagogam.

3.71. Ja kādu apstākļu dēļ pārtrūkst sprieguma piegāde elektroierīcei, aizliegts uzsākt jebkādu apskates vai remontdarbus, pieskarties strāvu vadošām daļām, neatslēdzot ierīci no strāvas avota.

3.72. Aizliegts remontēt elektroinstrumentus un ierīces, pieskarties atkailinātiem vadiem, apgaismojuma armatūrai un citām strāvu vadošām daļām, noņemt nožogojumus vai aizsargapvalkus – tas jādara kvalificētam personālam.

3.73. Aizliegts pārnēsāt elektroiekārtu, turot to aiz vada.

3.74. Daudzas elektroierīces nav pieslēgtas spriegumam pastāvīgi, bet tiek pieslēgtas katru reizi pirms to lietošanas. Droši tas veicams, tikai turot kontaktdakšas izolēto daļu. Nedrīkst izraut kontaktdakšu no rozetes, velkot aiz vada – tā var sabojāt izolāciju un izkustināt rozeti. Drīkst lietot tikai tādas rozetes, kuras stingri turas sienā.

3.75. Daudzas sadzīvē lietojamās ierīces tiek darbinātas ar baterijām. Bateriju spriegums nav liels, taču to sastāvā ir indīgas vielas, tāpēc nekādā ziņā nedrīkst

baterijas izjaukt, bojāt to apvalku vai tml. Sevišķi bīstama ir bateriju iekļūšana gremošanas orgānos.

3.76. Lai izvairītos no elektrotraumām:

3.76.1. aizliegts izmantot bojātas elektriskās ierīces, slēdžus, rozetes, vadus u. tml. (pazīmes – plīsis korpuss, bojāta izolācija, redzami kaili vadi);

3.76.2. elektriskās ierīces drīkst pieslēgt strāvas avotam, tikai izmantojot nebojātus savienojumus;

3.76.3. aizliegts pieskarties elektriskajām ierīcēm, slēdžiem, kontaktiem, vadiem ar slapjām rokām.

3.77. Elektrotraumu gadījumā:

3.77.1. ziņot pedagogam vai citam pieaugušajam;

3.77.2. jānodrošina pirmās palīdzības sniegšana (skatīt noteikumus par pirmās palīdzības sniegšanu);

3.77.3. nepieciešamības gadījumā jāizsauc neatliekamā medicīniskā palīdzība par tālruni 112 vai 113.

3.78. Elektroierīču bojājumu gadījumos (dzirksteļošana, dūmu vai liesmu parādīšanos, deguma smaka u.c.) pārtraukt darbu ar tiem (izslēgt), ziņot pedagogam vai Izglītības iestādes administrācijai un brīdināt citus par radušos situāciju.

3.79. Ugunsgrēka gadījumā izsaukt ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, zvanot pa tālruni 112.

3.80. Elektroaizdegšanās gadījumā aizliegts dzēst uguni ar ūdeni. Jāatslēdz elektrība. Jāizmanto smiltis vai speciāli ugunsdzēsamie aparāti. Drīkst izmantot pulvera tipa vai ogļskābās gāzes ugunsdzēsamos aparātus. Darbības shēma norādīta uz aparātiem.

3.81. Rīcība ugunsgrēka gadījumā noteikta ugunsdrošības noteikumos izglītojamiem.

IV. Pirmās palīdzības sniegšana

4.1. Pirmā palīdzība ir paša cietušā vai citas personas prasmīga, mērķtiecīga un nekavējoša rīcība notikuma vietā, lai saglabātu cietušā organisma dzīvības funkcijas un novērstu iespējamās sekas līdz ierodas neatliekamā medicīniskā palīdzība. No pareizi sniegtas pirmās palīdzības bieži ir atkarīga cietušā dzīvība, tāpēc katram ir nepieciešams zināt veicamos pasākumus, to nozīmi un secību, lai prastu rīkoties nelaimes gadījuma vietā.

4.2. Pirms sākat sniegt pirmo palīdzību, pārvariet uztraukumu, saglabāiet mieru, novērtējiet radušos situāciju un atbilstoši rīkojieties. Pirmām kārtām ir svarīgi pārtraukt dzīvībai bīstamo faktoru iedarbību un nogādāt cietušo (un arī sevi) drošībā.

4.3. Nelaimes gadījumos nekavējoši jāgriežas neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestā. Smagu traumu gadījumos cietušais jānogādā neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestā. Ja kādu apstākļu dēļ cietušo nevar nogādāt neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestā, tad jāizsauc neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests uz avārijas vietu. Pirms ārsta ierašanās jāsniedz pirmā palīdzība.

4.4. Sniedzot pirmo palīdzību, stingri jāievēro šādi noteikumi:

4.4.1. brūci nedrīkst mazgāt ar ūdeni vai ar jebkādiem ārstniecības līdzekļiem,

apkaisīt ar pulveriem un apziest ar ziedēm, jo tas traucē brūces sadzīšanu;
4.4.2. nedrīkst no brūces noslaucīt smiltis, zemi un tml., ar tādu paņēmieni brūce inficējas;

4.4.3. nedrīkst brūci notīrīt no sarecējušām asinīm, jo var sākties asiņošana;

4.4.4. nedrīkst brūci aptīt ar izolācijas lenti.

4.5. Asiņošanas gadījumos jāuzliek spiedošu apsēju. Stipra asiņojuma gadījumā jāuzliek žņaugš. Nedrīkst pieskarties pie brūces ar rokām, lai neienestu brūcē infekciju, aizliegts pašiem izņemt svešķermeņi.

Atceries! Žņaugš ir galējs līdzeklis, to dzīvībai bīstamas asiņošanas apturēšanai no rokas vai kājas izmanto tikai tad, ja brūces aizspiešana vai spiedošs pārsējs nav efektīvi vai nav iespējams tos izmantot. Nepareizi uzlikts žņaugš var palielināt asins zudumu.

4.6. Asiņošanas apturēšanas gadījumi:

4.6.1. Asiņošanas apturēšana ar pirkstiem vai saliecot locekļus locītavās.

4.6.2. Arteriālo asiņošanu var apturēt, piespiežot ar pirkstiem pie attiecīgā kaula virs brūces.

4.6.3. Asiņošanu no sejas apakšdaļas asinsvadiem var apturēt, piespiežot žokļa artēriju pie apakšējās žokļa malas.

4.6.4. Asiņošanu no pieres un deniņiem var apturēt, piespiežot deniņu artēriju pie auss.

4.6.5. Asiņošanu no lielām galvas vai kakla brūcēm var apturēt, piespiežot miega artēriju pie kakla skriemeļa.

4.6.6. Paduses dobuma un pleca brūču asiņošanu aptur, piespiežot zematslēgas artēriju pie atslēgas kaula.

4.6.7. Asiņošanu apakšdelmā aptur, piespiežot augšdelma artēriju augšdelma vidusdaļā.

4.6.8. Asiņošanu no delnas un pirkstiem aptur, piespiežot artērijas apakšdelma apakšējā trešdaļā pie delnas.

4.6.9. Asiņošanu kājās aptur, piespiežot ciskas artēriju pie iegurnā kauliem.

4.6.10. Asiņošanu no pēdas aptur, piespiežot artērijas pēdas virspusē.

4.7. Asiņojošais asinsvads jāpiespiež ar pirkstiem pietiekami stingri. Ātrāk un drošāk, nekā saspiežot asinsvadus ar pirkstiem, asiņošanu var apturēt saliecot locekļus locītavās. Šim nolūkam cietušajam ātri jāuzrota piedurknes vai bikses un locītavas bedrītē, kas veidojas saliecot locītavu, kas atrodas augstāk par ievainojuma vietu, ieliek jebkādas drēbes vīstokli un stipri saliec locekli locītavā. Šādā veidā artērija locītavā tiek saspiesta un asiņu pieplūde brūcei tiek pārtraukta. Šādā stāvoklī kāju vai roku var sasiet vai piespiest pie cietušā ķermeņa.

4.8. Nedrīkst ar rokām aizskart apdegušo vietu, kā arī apziest to ar kaut kādām ziedēm, eļļām, vazelīnu vai šķīdinājumiem. Apdeguma vieta jāpārsien tāpat kā jebkura brūce, jāpārsien ar sterilizētu materiālu vai arī izgludinātu auduma lupatiņu. Pēc tam cietušais jānogādā ārstniecības iestādē.

4.9. Apdegumi, kas radušies stipru skābju (sērskābes, slāpekļskābes, sālsskābes) iedarbībā, nekavējoties 10 -15 min. ilgi rūpīgi jāskalo ar ātri tekošu ūdens strūklu no

krāna vai spaiņa. Apdeguma gadījumos jādod daudz dzert siltu ūdeni.

4.10. Audu apsaldšanas gadījumos rodas arī asinsvadu aizsprostošanās (tromboze). Nosalušās ķermeņa daļas berzēt ar sniegu nav ieteicams, jo sniegā bieži nokļūst sīki ledus gabaliņi, kuri var saskrāpēt apsaldēto ādu un var sākties sastrutojumi.

4.11. Apsaldētās ķermeņa daļas vislabāk ieberzēt ar sausiem, siltiem cimdiem vai vadmalu. Telpās apsaldēto locekli var iegremdēt blodā vai spainī ar ūdeni sasildītu līdz istabas temperatūrai. Pakāpeniski šis ūdens jāapmaina pret siltāku, paaugstinot ūdens temperatūru līdz +37°C. Cietušajam jādod karsta tēja, kafija, piens.

4.12. Vispirms cietušais ātri jāatbrīvo no elektriskās strāvas iedarbības. Glābjot cietušo nedrīkst aizmirst, ka pieskaroties cilvēkam, kas atrodas zem strāvas, jārīkojas ļoti piesardzīgi. Tādēļ glābējam vispirms jāatvieno tā iekārtas daļa, kurai cietušais pieskāries. Ja cietušais atrodas augstumā, tad iekārtu atvienojot un cietušo atbrīvojot no elektriskās strāvas, jādara viss, lai viņš nenokristu vai krītot nesusistos. Lai atrautu cietušo no strāvu vadošajām daļām vai no vada, jālieto sauss apģērbs, virve, nūja, dēlis vai cits sauss priekšmets, kas nevada elektrisko strāvu. Lai atrautu cietušo no strāvas vadošajām daļām, var arī satvert viņa apģērbu (ja tas ir sauss).

4.13. Neatkarīgi no cietušā stāvokļa, visos gadījumos obligāti jāizsauc neatliekamā medicīniskā palīdzība. Ja cietušais atguvis samaņu, viņš jānogulda ērtā stāvoklī (jānoliek zem viņa sega un jāapsedz ar kādu apģērba gabalu) un līdz ārsta atnākšanai viņam jānodrošina pilnīgs miers, nepārtraukti kontrolējot cietušā pulsu un elpošanu. Nedrīkst atļaut cietušajam kustēties, jo cietušā stāvoklis var tomēr pasliktināties.

4.14. Ja cietušais slikti elpo – ļoti reti un krampjaini, viņam jāizdara mākslīgā elpināšana un sirds masāža.

4.15. Saindēšanās notiek, ilgstoši ieelpojot gāzi. Ja notikusi saindēšanās ar hloru, nepieciešams nekavējoši evakuēt no tās telpas, silti apsegt, atpogāt apģērbu un dot dzert pienu. Izsaukt neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu. Nedrīkst veikt mākslīgo elpināšanu. Saindējoties ar gāzi, cietušajam rodas elpas trūkums, tiek izsaukta vemšana, var rasties krampji, cietušais var zaudēt samaņu. Cietušais nekavējoši jānogādā svaigā gaisā, jānovieto uz muguras, jāatpogā apģērbs un nekavējoši jāizsauc ārsts. Ja ir apstājusies elpošana, tad ir jāizdara mākslīgā elpināšana.

4.16. Ja cietušais ir tuvu ģībonim (reibonis, slikta dūša, spiediens pakrūtē, gaisa trūkums, redzes aptumšošanās), viņš jānogulda, galva jānolaiž zemāk, kājas mazliet jāpaceļ, jādod iedzert aukstu ūdeni un ostīt ožamā spirtā samērcētu vates piciņu. Tāpat jārīkojas, ja cietušais ir pagībis.

4.17. Saules dūriena un siltuma dūriena gadījumā, kad cilvēks, strādādams karstās telpās, saules svelmē vai spiedīgā bezvēja laikā, sajūt pēkšņu vājumu un galvas sāpes, viņš nekavējoties jāatbrīvo no darba un jāizved svaigā gaisā vai ēnā. Ja rodas vājuma pazīmes, cietušais nekavējoši jāiznes no karstās telpas, jāpārnes vēsā vietā.

4.18. Lūzumu un izmežģījumu gadījumos pirmās palīdzības galvenais uzdevums ir nodrošināt slimajam loceklim ērtu un mierīgu stāvokli. Loceklim jābūt pilnīgi nekustīgam. Šis noteikums ir obligāts ne tikai lai novērstu sāpes, bet arī, lai novērstu apkārtējo audu papildu bojājumu, kauliem no iekšpuses pārdurot audus.

4.19. Kāju un roku lūzumu gadījumos jāpieliek šinas.

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

4.20. Mugurkaula lūzuma gadījumā lēnām zem cietušā uzmanīgi jāpabāž dēlis vai jāpagriež cietušais uz vēdera ar seju pret zemi un stingri jāraugās, lai cietušo paceļot, ķermenis nesaliekotos (lai neievainotu mugurkaula smadzenes).

4.21. Sasitumi. Ja pārliecība, ka cietušais ir tikai sasitas, bet nekas nav laužts vai izmežģīts, sasituma vietai jāpieliek drēbes gabals un stingri jānosaitē sasistā vieta. Nedrīkst likt siltas kompreses.

4.22. Saišu sastiepums. Ja rodas saišu sastiepums, piemēram, ja klūpot izgriezusies pēda, pirmās pazīmes ir asas sāpes locītavā un ir uztūkums. Šajā gadījumā uztūkušai vietai jāpieliek auksts priekšmets, stingri jānosaitē un nedrīkst kustināt kāju.

4.23. Acu traumu gadījumos nekavējoši jāgriežas pie ārsta. Nedrīkst lietot kaut kādus priekšmetus, kabatlakatiņu, sērkociņu vai citus priekšmetus grūžu izņemšanai no acīm. Nedrīkst acis berzēt ar pirkstiem, beršana var izsaukt lielāku acu iekaišanu. Nedrīkst mazgāt ar borskābes šķīdumu.

4.24. Ja elpošana ir apstājusies, plaušās nenotiek asiņu apskābekļošana. Apmēram triju minūšu laikā organisms izlieto asinīs uzkrāto skābekli un jau pēc nākošajām 2-3 minūtēm sākas neatgriezeniskas izmaiņas galvas smadzeņu garozas šūnās, vēlāk arī citos audos un orgānos. Tātad palīdzības sniedzēja rīcībā nav vairāk kā 3-5 minūtes pēc elpošanas un sirdsdarbības apstāšanās. Tas ir tā saucamais klīniskās nāves periods, ko var uzskatīt par pārejas periodu no dzīvības uz nāvi. Pieredze rāda, ka klīniskās nāves ilgums cilvēkam nepārsniedz 5-6 minūtes, kaut gan dažādi apstākļi tā ilgumu var izmainīt. Klīniskās nāves iestāšanos raksturo liķa izskats, nav elpošanas, asinsrites, zudusi samaņa, nav izsaucami refleksi, acu zīlītes maksimāli paplašinātas.

4.25. Mākslīgās elpošanas nolūks ir ievadīt plaušās skābekli, piespiest plaušas elpot pasīvi, līdz tās pašas sāk pilnīgi pildīt elpošanas funkciju.

4.26. Pirms uzsāk mākslīgo elpināšanu, jāpārliedzinās, vai elpošanas ceļi nav nosprostoti. Apskata muti, degunu, tos iztīra no gļotām, siekalām, atvērtās barības ar jebkuru auduma gabalu. Ja elpināšanu izdara cietušajam gulot uz muguras, jārupējas, lai cietušā mēle nekavētu gaisa ieplūšanu elpošanas ceļos. Ja cietušais gul uz vēdera, mākslīgās elpināšanas laikā jāseko, lai mute un deguns netiktu aizspiesti. Jāatpogā cietušā apģērbs.

4.27. Ja mākslīgo elpināšanu izdara slīcējam, elpošanas ceļi un kuņģis ir jāatbrīvo no ūdens. Tas viss jādara ātri, nezaudējot dārgās sekundes, lai varētu uzsākt mākslīgo elpināšanu.

4.28. Mākslīgo elpināšanu izdara apmēram tādā biežumā, kā parasti elpo, t.i. 12-16 reizes minūtē. To izdara tik ilgi, kamēr atjaunojas patstāvīga un dziļa, parasta biežuma un ritma elpošana. Elpināšanu pārtrauc, ja sirdsdarbība neapšaubāmi ir apstājusies, neskatoties uz netiešo sirds masāžu.

4.29. Visus dažādos un daudzos mākslīgās elpināšanas paņēmienus var iedalīt divās grupās: 1) mākslīgās elpināšanas paņēmieni bez aparātu pielietošanas un 2) mākslīgā elpināšana ar aparātiem. Mākslīgās elpināšanas paņēmiena izvēli nosaka apstākļi, kādos sniedz palīdzību, kā arī ievainojuma raksturs.

4.30. Ja elpošana pilnīgi apstājusies, lietojami mākslīgās elpināšanas paņēmieni, iepūšot palīdzības sniedzēja izelpojamo gaisu cietušā mutē vai degunā ("mute –

mute” un “mute – deguns”), vai arī lietojami mākslīgās elpināšanas aparāti.

4.31. Mākslīgai elpināšanai ar izelpojamo gaisu - cietušo nogulda uz muguras, pie tam galvu stipri atliec atpakaļ, zem pleciem paliek veltnīti vai arī palīdzības sniedzējs tur cietušā galvu rokās. Palīdzības sniedzējs novietojas uz ceļiem cietušā sānos. Šādā stāvoklī var vislabāk iepūst gaisu cietušā elpošanas ceļos. Pieturot zodu, jāfiksē cietušā galva. Palīdzības sniedzējs izdara dziļu ieelpu un, cieši piespiežot savas lūpas ap cietušā muti, izdara forsētu izelpu cietušā mutē 1 sekundes laikā. Cietušā plaušas tiek piepūstas, viņa krūškurvis izplešas. Palīdzības sniedzējs atliecas atpakaļ, izdara dziļu ieelpu, tajā laikā cietušā krūškurvis saplok, notiek pasīva izelpa. Ja gaiss nokļuvis cietušā kuņģī (to konstatē pēc uzpūšanas pakrūtē), to izvada, uzmanīgi uzspiežot pakrūtei. Parasti pa degunu gaiss neizplūst, ja tas notiek, to novērš, gaisa iepūšanas brīdī ar savu vaigu aizspiežot cietušā degunu.

4.32. Līdzīgi izdara mākslīgo elpināšanu ar izelpojamo gaisu “mute – deguns”. Šajā nolūkā izelpā ar lūpām aptver cietušā degunu un, paceļot cietušā zodu, aizver viņa muti ar tās rokas 1. un 2.pirkstu, kas tur zodu.

4.33. Higiēnisku apsvērumu dēļ pirms gaisa iepūšanas cietušā muti vai degunu pārklāj ar tīru kabatas lakatiņu, marli vai citu auduma gabalu.

4.34. Gaisu var iepūst cietušā plaušās pa gumijas cauruli, vislabāk speciāli izgatavotu elpvadu, ko izliec burta S-veidā. Elpvadi lietošanā higiēniskāki, bet ne vienmēr dod tik labu efektu. Visefektīvākais mākslīgās elpināšanas paņēmiens, sevišķi ilgstoši izdarāmas mākslīgās elpināšanas gadījumā, ir mākslīgās elpināšanas aparātu pielietošana.

4.35. Ja cietušais neelpo, viņa acu zīlītes ir maksimāli platas un nejūt pulsu uz miega artērijām (iztausta, liekot 2 vai 3 pirkstus paralēli balsenei gāmura rajonā), vienlaikus ar mākslīgo elpināšanu izdara netiešo sirds masāžu. Apstājušos sirdsdarbību dažreiz var atjaunot, sirdi saspiežot. Tā vienlaikus daļēji aizvieto arī sirds asins pārsūkņēšanas funkciju. Tā kā sirds ir novietota starp mugurkaulāju un krūšukaulu, spiediens uz pēdējo saspiež sirdi un izspiež no tās asinis asinsvados. Uz tā arī pamatojas netiešās sirds masāžas efekts.

4.36. Cietušo novieto guļus uz muguras uz stingra pamata. Palīdzības sniedzējs novietojas pa kreisi no cietušā, liek kreiso roku ar plaukstas pamatu uz krūšukaula robežas starp vidējo un apakšējo trešdaļu. Labo plaukstu novieto virs kreisās un tad ar spēku spiež uz krūšukaulu stingri pa vidus līniju. Spiediena spēku pastiprina ar ķermeņa svaru. Spiediena spēkam jābūt vērstam vertikāli uz leju, tādā veidā izdodas krūšukaulu pārvietot apmēram par 4-5 cm un līdz ar to saspiest sirdi. Pēc spiediena izdarīšanas rokas pilnīgi noņem no cietušā un šajā laikā sirds no jauna piepildās ar asinīm. Jāuzsver, ka ar masāžu šajā gadījumā saprotam spiedienu, nevis rotējošas kustības.

4.37. Ja netiešo sirds masāžu izdara pareizi, var sajust pulsu uz miega, pat spieķa artērijām. Arteriālā spiediena maksimālā vērtība var sasniegt pat 100 mm dzīvsudraba stabiņa.

4.38. Svarīgi ir pareizi savienot netiešo sirds masāžu ar mākslīgo elpināšanu. Ja cietušajam palīdzību sniedz divi – viens izdara mākslīgo elpināšanu, otrs – netiešo sirds masāžu. Pēc katriem 4 vai 5 netiešās sirds masāžas cikliem, kuru ritms

apmēram 60 reizes minūtē izdara vienu mākslīgo elpināšanu ar izelpojamo gaisu tajā momentā, kad neizdara spiedienu uz krūšukaulu.

4.39. Ja palīdzību sniedz viens cilvēks, netiešo sirds masāžu pārtrauc ik 15-20 sekundes, lai izdarītu izelpojamā gaisa iepūšanu.

V. Drošība mācību laikā un to starplaikos

5.1. Izglītojamais apmeklē visas mācību priekšmetu stundas, kuras plānotas mācību priekšmetu stundu sarakstā.

5.2. Katras mācību stundas sākumu un beigas, saskaņā ar mācību priekšmetu stundu sarakstā norādītajiem laikiem, noteikts uzsākot mācību gadu.

5.3. Izglītojamais mācību priekšmetu stundās ierodas precīzi, tās nekavējot.

5.4. Ja izglītojamais objektīvu iemeslu dēļ neierodas laikā uz mācību priekšmetu stundu, ierodoties stundā, uzrāda pedagogam attaisnojošu dokumentu vai mutiski informē pedagogu par mācību stundas kavēšanas iemeslu.

5.5. Izglītojamais mācību priekšmetu stundās bez atļaujas nelieto personīgās viedierīces.

5.6. Mācību priekšmetu stundās izglītojamais uzvedas atbilstoši vispārpieņemtajām uzvedības normām.

5.7. Izglītojamais ar cieņu izturas pret pedagogu, nelieto necenzētus vārdus.

5.8. Izglītojamais mācību priekšmetu stundās netraucē darbu citiem Izglītojamajiem.

5.9. Izglītojamais saudzē mācību priekšmetu kabineta inventāru.

5.10. Izglītojamais saņem instruktāžu un parakstās par drošības noteikumu ievērošanu mācību priekšmetu kabinetos.

5.11. Mācību starplaikos izglītojamais ievēro iekšējās kārtības noteikumus un vispārpieņemtās uzvedības normas, kā arī ievēro ētikas prasības.

VI. Drošība izglītības iestādes organizētajos vai atbalstītajos pasākumos

6.1. Atbildīgais pedagogs pirms pasākuma saskaņo ar Izglītības iestādes direktoru plānotā pasākuma plānu, informējot par pasākuma norises laiku, vietu, aptuvenu dalībnieku skaitu un veicamajiem drošības pasākumiem.

6.2. Par viena kursa ietvaros plānotu pasākumu (grupas vakaru vai tamlīdzīgi) attiecīgā kursa priekšnieks informē atbildīgo pedagogu ne vēlāk kā divas darba dienas pirms plānotā pasākuma.

6.3. Pasākuma norises vietā kopā ar savas audzināmā kursa izglītojamiem ir attiecīgās kursa priekšnieks. Pasākuma laikā kursa priekšnieks veic savas audzināmā kursa izglītojamo uzraudzību un atstāj pasākumu tikai pēc tā beigām.

6.4. Pasākumu ar izklaides elementiem (dejas, diskotēka u.c.) laikā atbildīgais pedagogs organizē pedagogu dežūras tieši pasākuma norises telpā, dežūru grafikā paredzot vienlaicīgi vismaz divu pedagogu dežūru. Ja pasākumā piedalās 100 un vairāk dalībnieku, atbildīgais pedagogs norīko ne mazāk kā 5 (piecus) Izglītības iestādes pedagogus pasākuma norises nodrošināšanai.

- 6.5. Pedagogu, kas iesaistīti kārtības nodrošināšanā pasākumā, pienākums ir raudzīties, lai pasākuma laikā stingri tiktu ievēroti drošības pasākumi.
- 6.6. Atbildīgais pedagogs, ne vēlāk kā divas darba dienas iepriekš, informē pašvaldības policiju vai valsts policiju par pasākuma norises laiku un vietu.
- 6.7. Atbildīgais pedagogs ne vēlāk kā divas darba dienas iepriekš informē valsts policiju par pasākuma norises laiku un vietu, ja transportlīdzekļu kustība var apdraudēt izglītojamo dzīvību vai veselību.
- 6.8. Pirms pasākuma atbildīgais pedagogs pārliecinās par telpu un tehniskā nodrošinājuma piemērotību attiecīgajam pasākumam un atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.
- 6.9. Nepieciešamības gadījumā atbildīgais pedagogs nodrošina medicīnas darbinieka klātbūtni pasākumā.
- 6.10. Atbildīgais pedagogs personīgi, vai nozīmējot atbildīgo personu pasākumu laikā, nodrošina drošības noteikumu un pasākuma plāna ievērošanu.
- 6.11. Atbildīgais pedagogs ārpus izglītības iestādes teritorijas rīkotos pasākumus rakstiski saskaņo ar vietējo pašvaldību.
- 6.12. Izglītības iestādes pasākumu laikā to dalībniekiem jāievēro Izglītības iestādes iekšējās kārtības noteikumi, ugunsdrošības noteikumi, noteikumi par elektrodrošību, noteikumi par pirmās palīdzības sniegšanu, Izglītības iestādes direktora un pedagogu norādījumi.
- 6.13. Izglītojamiem aizliegts piedalīties pasākumos alkohola vai citu vielu izraisītā reibumā.
- 6.14. Izrāžu, koncertu un citu pasākumu (turpmāk tekstā – pasākumi) laikā nav atļauti gaismas efekti, izmantojot ķīmiskās un citas vielas (tai skaitā pirotehniku), kas var izraisīt ugunsgrēku.
- 6.15. Pasākumos aizliegts turēt rokās degošas sveces vai izvietot degošas sveces telpu izgaismošanai, uz Ziemassvētku eglītēm vai citām vajadzībām.
- 6.16. Ziemassvētku egles jāuzstāda uz stabiliem paliktņiem. Ziemassvētku egļu vai citu pasākuma dekorāciju novietojums nedrīkst traucēt pasākuma dalībnieku brīvu pārvietošanos.
- 6.17. Ziemassvētku egles vai cita veida iluminācijas izveidošanu drīkst veikt profesionāls elektriķis, izmantojot tikai slēgtos elektrovadus ar standarta kontaktdakšām un kontaktligzdām.
- 6.18. Pasākuma laikā aizliegts izslēgt gaismu.
- 6.19. Pasākumos aizliegts piedalīties apģērbā (tērpā), kas darināts no vates, papīra, marles vai cita viegli uzliesmojoša materiāla.
- 6.20. Ugunsgrēka izcelšanās vai citas ārkārtas situācijas gadījumā pasākuma dalībniekiem jārikojas atbilstoši ugunsdrošības noteikumiem.

VII. Drošība attālināto mācību laikā atbilstoši normatīvajam aktam par attālināto mācību organizēšanas un īstenošanas kārtību

7.1. Attālinātās mācības var organizēt un īstenot atbilstoši attiecīgās izglītības programmas īstenoāja noteiktajai kārtībai.

7.2. Profesionālās vidējās izglītības programmās un arodizglītības programmās var īstenot līdz 20 procentiem no plānotā kopīgo stundu skaita programmā, ieskaitot moduļu praktisko daļu, prakses moduli vai kvalifikācijas praksi.

7.3. Attālinātās mācības un studijas tiek īstenotas kā efektīva, kvalitatīva, pilnvērtīga un iekļaujoša klātienes mācību un studiju procesa daļa, lai nodrošinātu iespēju izglītojamam apgūt mācību un studiju procesā plānotos sasniedzamos rezultātus un attīstīt caurviju prasmes, kā arī nodrošinātu izglītojamam diferencētu, personalizētu un starpdisciplināru mācību un studiju procesu.

7.4. Atkarībā no attālināto mācību īstenošanas mērķa, uzdevuma un iespējām var izmantot:

7.4.1. dažādas mācību organizācijas formas, tai skaitā individuālu un grupu darbu, konsultācijas, projekta darbu;

7.4.2. dažādas norises vietas, tai skaitā bibliotēku, laboratorijas, pētniecības iestādes, muzejus, dabu, mājas;

7.4.3. dažādus mācību līdzekļus, tai skaitā tehnoloģiju risinājumus.

7.5. Mācību priekšmetu (kursu) stundu (nodarbību) sarakstā norāda attālināto mācību ietvaros plānotās stundas (nodarbības).

7.6. Attālināto mācību laikā, izglītojamais, atbilstoši normatīvo aktu prasībām ievēro visas drošības noteikumu prasības ar kurām, ticis iepazīstināts atrodoties izglītības iestādē.

VIII. Rīcība situācijās, kuras iepriekš nevar paredzēt (piemēram, ja izcēlies ugunsgrēks, telpās jūtama gāzes smaka, plūdi)

8.1. Lēmumu par situācijas, kuras iepriekš nevar paredzēt, bīstamību vai iestāšanos vienpersoniski pieņem izglītības iestādes direktors vai direktora vietnieks, kurš iespējamās bīstamās situācijas brīdī ir izglītības iestādē, vai cits skolas administrācijas pārstāvis, kurš viņu tajā brīdī aizvieto, ieslēdzot „Trauksmes signālu”- trīs izglītības iestādes zvanus – katru 5 sekundes garu ar 3 sekunžu starplaiku, kā arī paziņojot glābšanas dienestam uz tālruņa numuru 112.

8.2. Zvanot uz numuru „112”:

8.2.1. jānosauc iestādes vai vietas adrese, kur notikusi ārkārtas situācija un jāizklāsta notikuma saturs.

8.2.2. Jāsniedz atbildes uz dispečera jautājumiem.

8.2.3. Jānosauc savu vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru.

8.2.4. Nav atļauts pārtraukt sarunu pirmajam.

8.2.5. Ziņotājam jābūt sazvanāmam, jo varbūt būt nepieciešamība ar Jums sazināties atkārtoti.

8.3. Dzirdot „Trauksmes zvanu”, katrs pedagogs, atbilstoši izglītības iestādē esošajiem evakuācijas plāniem, bez panikas, izved izglītojamos pa evakuācijas plānos norādītajām, jau atslēgtajām, durvīm pa stingri noteiktu maršrutu, kurš noslēdzas pie teritorijā esošās pulcēšanās zīmes un atrodas tur tik ilgi, kamēr trauksme tiek atcelta.

8.4. Par kabinetiem atbildīgie pedagogi, tos atstāj atvērtus.

- 8.5. Kad pedagogu un darbinieku pavadībā izglītojamie izgājuši no izglītības iestādes, izglītības iestādes administrācijas pārstāvis vai norīkotais darbinieks pārbauda izglītības iestādes telpas.
- 8.6. Izglītības iestādes direktors, viņa vietnieks, vai administrācijas pārstāvis, kurš trauksmi izziņojis, pēc saskaņošanas ar Valsts struktūrām vai pašvaldību, kuras atbild par iedzīvotāju drošību ekstremālās situācijās, trauksmi atsauc un paziņo par turpmāko rīcību pedagogiem un darbiniekiem, kuri ir kopā ar izglītojamiem.
- 8.7. Ārpus izglītības iestādes mācību pasākumiem sastopoties ar nepazīstamiem vai sprādzienbīstamiem priekšmetiem **aizliegts** tiem pieskarties.
- 8.8. Atrodot sprādzienbīstamus priekšmetus, **kategoriski aizliegts**:
- 8.8.1. izkustināt tos no vietas, celt, mest vai citādi mehāniski darboties ar tiem;
- 8.8.2. censties izjaukt;
- 8.8.3. sildīt vai sist pa tiem;
- 8.8.4. nest mājās vai uz skolu, likt krāsnī vai ugunskurā, ūdenī vai akā;
- 8.8.5. nodot metāllūžņos.
- 8.9. Atrodot sprādzienbīstamus priekšmetus, nepieciešams rīkoties sekojoši:
- 8.9.1. iežogot un uzlikt uzrakstu “BĪSTAMI, MĪNA !”, vai “NEPIESKARIES, BĪSTAMI !”.
- 8.10. Izsaukt ugunsdzēsības un glābšanas dienestu vai policiju, vai paziņot pavadošajiem pedagogiem vai citiem pieaugušajiem.

IX. Ceļu satiksmes drošība

- 9.1. Gājējiem jāpārvietojas pa ietvi, gājēju ceļu vai gājēju un velosipēdu ceļu, bet ja to nav - pa ceļa nomali. Ārpus apdzīvotām vietām gājējiem, kuri iet pa brauktuves malu vai ceļa nomali, jāpārvietojas pretim transportlīdzekļa braukšanas virzienam, bet personām, kuras brauc ar velosipēdu, mopēdu pa brauktuves malu vai ceļa nomali, jāpārvietojas citu transportlīdzekļu braukšanas virzienā.
- 9.2. Bērnu grupas atļauts vest tikai diennakts gaišajā laikā pa ietvēm, gājēju ceļiem vai gājēju un velosipēdu ceļiem, bet ja to nav - pa ceļa nomali transportlīdzekļu braukšanas virzienā kolonnā ne vairāk par diviem bērniem rindā. Kolonnas priekšā un aizmugurē tās kreisajā pusē jāatrodas pieaugušajiem, kas to pavada, ar sarkaniem karodziņiem.
- 9.3. Gājējiem brauktuve jāšķērso pa gājēju pārejām (*pazemes vai virszemes*), bet ja to nav - krustojumos pa ietvju vai ceļa nomaļu iedomāto turpinājumu. Ja redzamības zonā gājēju pārejas vai krustojuma nav, brauktuvi atļauts šķērsot taisnā leņķī attiecībā pret brauktuves malu vietās, kur ceļš labi pārredzams uz abām pusēm.
- 9.4. Vietās, kur ceļu satiksme tiek regulēta, gājējiem jāvadās pēc satiksmes regulētāja vai gājēju luksofora signāliem, bet ja tādu nav - pēc transportlīdzekļu satiksmes regulēšanas luksofora signāliem. Citos gadījumos gājēji drīkst iziet uz brauktuves

tikai pēc tam, kad ir novērtējuši attālumu līdz transportlīdzekļiem, kas tuvojas, kā arī novērtējuši to braukšanas ātrumu un pārliecinājušies, ka brauktuves šķērsošana nav bīstama un ka netiks traucēta transportlīdzekļu satiksme.

9.5. Gājēji uz brauktuves nedrīkst kavēties vai bez vajadzības apstāties. Gājējiem, kuri nav paguvuši šķērsot brauktuvi, jāapstājas uz “*drošības salīņas*”, bet ja tās nav, gājējiem atļauts apstāties vietā, kur transporta plūsmas sadalās pretējos virzienos. Gājēji drīkst turpināt šķērsot brauktuvi tikai pēc tam, kad ir pārliecinājušies, ka tas nav bīstami.

9.6. Gājējiem aizliegts šķērsot brauktuvi ārpus gājēju pārejas, ja ceļam ir sadalošā josla, vai vietās, kur uzstādīti nožogojumi gājējiem vai ceļu nožogojumi.

9.7. Ja tuvojas operatīvais transportlīdzeklis, gājējiem jāatturas šķērsot brauktuvi, bet gājējiem, kuri atrodas uz brauktuves, jādod ceļš minētajam transportlīdzeklim.

9.8. Gaidīt autobusu, trolejbusu, tramvaju vai taksometru atļauts tikai uz iekāpšanas laukumiem, bet ja to nav - uz ietves vai ceļa nomales.

9.9. Tramvaja pieturās, kur nav iekāpšanas laukumu, uziet uz brauktuves, lai iekāptu tramvajā, drīkst tikai tad, kad tramvajs pilnīgi apstājies. Pēc izkāpšanas no tramvaja gājējiem brauktuve jāatbrīvo.

9.10. Pasažieriem atļauts iekāpt transportlīdzeklī un izkāpt no tā tikai pēc tam, kad transportlīdzeklis pilnīgi apstājies. Tas jādara no ietves vai ceļa nomales puses. Ja no ietves vai ceļa nomales puses iekāpt bezsliežu transportlīdzeklī vai izkāpt no tā nav iespējams, to drīkst izdarīt no brauktuves puses – ar nosacījumu, ka tas nav bīstami un nerada traucējumus citu transportlīdzekļu braukšanai.

9.11. Pasažieriem, kuru sēdvietas aprīkotas ar drošības jostām, braukšanas laikā jābūt piesprādzētiem. Motociklu un mopēdu pasažieriem braukšanas laikā galvā jābūt aizsprādzētai aizsargķiveri, kā arī nedrīkst vest pasažierus, kuriem galvā nav aizsprādzētas aizsargķiveres.

9.12. Braukt ar velosipēdu pa brauktuvi vai ceļa malu atļauts personām, kas nav jaunākas par 12 gadiem, ar mopēdu – personām, kas nav jaunākas par 14 gadiem. Šajā gadījumā velosipēda vai mopēda vadītājam jābūt klāt velosipēda (*mopēda*) vai jebkura mehāniskā transportlīdzekļa vadītāja apliecībai.

9.13. Velosipēdam un mopēdam jābūt tehniskā kārtībā. Velosipēdam jābūt aprīkotam ar bremzēm, skaņas signālu un gaismas atstarotājiem: priekšpusē – baltu, aizmugurē – sarkanu, abos sānos (*riteņu spieķos*) – diviem oranžiem (*dzelteniem*). Mopēdam jābūt aprīkotam ar divām savstarpēji nesaistītām bremzēm, skaņas signālu un trokšņu slāpētāju.

9.14. Braucot ar mopēdu, jebkurā diennakts laikā priekšpusē jābūt iedegtam baltas vai dzeltenas tuvās gaismas lukturim, bet aizmugurē – sarkanas gaismas lukturim.

9.15. Velosipēdu un mopēdu vadītājiem pa ceļu atļauts braukt vienā rindā iespējami tuvāk brauktuves malai. Netraucējot gājējiem, atļauts braukt pa ceļa nomali, bet velosipēdu vadītājiem – arī pa ietvi.

9.16. Velosipēdu vai mopēdu vadītājiem **aizliegts:**

9.16.1. braukt, neturot stūri;

- 9.16.2. braukt, turoties pie cita braukšanas transportlīdzekļa;
- 9.16.3. pārvadāt kravu, kas traucē vadīšanu vai apdraud citus ceļa satiksmes dalībniekus;
- 9.16.4. vest ar velosipēdu pasažierus, izņemot bērnus vecumā līdz septiņiem gadiem, ja ir iekārtoti papildu sēdekļi un droši kāpšļi kāju atbalstam;
- 9.16.5. vest ar mopēdu pasažierus, ja tas nav paredzēts pasažieru pārvadāšanai;
- 9.16.6. vest uz motocikla aizmugurējā sēdekļa bērnus, kas nav sasnieguši 14 gadu vecumu.

X. Drošība uz ūdens un ledus

10.1. Peldēšanās ekskursijas vai pārgājiena laikā atļauta tikai ar atbildīgā pedagoga piekrišanu peldvietās, kas atbilst higiēnas un drošības prasībām, ja ir atbilstoša ūdens

(ne zemāka par +18 °C) un gaisa temperatūra.

10.2. Peldēties drīkst tikai tādās ūdenskrātuvēs, kur tas nav aizliegts, ievērojot sekojošus nosacījumus:

10.2.1. ūdenskrātuve nedrīkst būt piesārņota ar ķīmikālijām, toksiskām un indīgām vielām;

10.2.2. peldvietas krastam jābūt lēzenam (*vēlams, lai dziļuma kritums uz 4 garuma metriem nepārsniedz 1 m*);

10.2.3. peldvietas dibenam jābūt tīram. Nedrīkst būt stikli, konservu bundžas, lieli akmeņi, ūdenszāles, iedzītie pāļi un citi priekšmeti, saskaroties ar kuriem, var gūt traumu;

10.2.4. upē straumes tecēšanas ātrumam jābūt mazam;

10.2.5. par peldvietu nedrīkst izmantot vietu, kur pārvietojas vai atrodas ūdenstransporta līdzekļi.

10.3. Peldēšanās ilgumu un peldvietas robežas katrā konkrētajā gadījumā nosaka atbildīgais pedagogs.

10.4. Prasības, kas jāievēro, pirms sākt peldēties:

10.4.1. nedrīkst iet ūdenī, ja esi sakarsis vai sasvīdis, ir jānogaida 20 - 25 min. krastā, lai stabilizētos ķermeņa temperatūra;

10.4.2. nedrīkst strauji mesties ūdenī. Ieiet ūdenī vajag pakāpeniski, un pirms sākt peldēt, jāsaslapinās visam ķermenim;

10.4.3. vēlams, lai peldbiksēs vai peldkostīmā būtu piesprausta drošības adata. Gadījumā, ja peldoties kājas vai rokas muskuli savēlkrampji, ar drošības adatu jāiedur muskulī;

10.4.4. nedrīkst peldēties pēc ēšanas un lielas fiziskas slodzes (*starplaikam jābūt 30-40 min.*);

10.4.5. nedrīkst peldēties, ja ir lieli viļņi.

10.5. Peldoties **aizliegts:**

10.5.1. aizpeldēt aiz norādītās peldvietas robežām;

10.5.2. tuvoties garāmbraucošiem ūdenstransporta līdzekļiem;

10.5.3. rāpties uz bojām un brīdinājuma zīmēm;

- 10.5.4. lēkt ūdenī uz galvas;
- 10.5.5. lēkt ūdenī no ūdenstransporta līdzekļiem;
- 10.5.6. lietot dažādus nepiemērotus ūdenstransporta līdzekļus;
- 10.5.7. traucēt citiem brīvi peldēt;
- 10.5.8. no krasta ienirt nezināmā vietā vai grūst citus ūdenī;
- 10.5.9. lēkt ūdenī no krasta, tramplīniem, kraujām, ūdenstilpnei pārlīkušiem kokiem, laipām, steķiem vai citiem priekšmetiem;
- 10.5.10. ienirstot ilgi uzturēties zem ūdens.
- 10.6. Braucot ar laivām, pasažieriem tajās ir jābūt ar uzvilktām peldvestēm.
- 10.7. Noteikumi, kas jāievēro, braucot ar laivām:
 - 10.7.1. jābrauc ar drošu ātrumu, lai novērstu sadursmes;
 - 10.7.2. braucot pa upēm, jāturas labajā pusē;
 - 10.7.3. jāpalaiž garām pa straumi ejošā laiva;
 - 10.7.4. ar motorlaivu drīkst braukt no 16 gadu vecuma.
- 10.8. Braucot ar laivu, **aizliegts:**
 - 10.8.1. braukt miglā, tumsā bez signāliem;
 - 10.8.2. pstāties zem tiltiem;
 - 10.8.3. stāvēt kājās, mainīties vietām, šūpot laivu, nirt no laivas;
 - 10.8.4. piesārņot ūdeni.
- 10.9. Ekskursijas vai pārgājiena laikā ieteicams atturēties no pārvietošanās pa aizsalušām ūdenskrātuvēm.
- 10.10. Nav iespējams noteikt, kad ūdenskrātuvēs izveidojusies droša ledus sega, jo to ietekmē daudzi faktori: gaisa temperatūras svārstības, ūdens straumes u.c.
- 10.11. Ļoti bīstami ir iet uz ledus pavasarī. 25 % visu nelaimes gadījumu uz ūdens izraisa drošības noteikumu pārkāpšana uz ledus pavasarī.
- 10.12. Vietas, kur ledus ir bīstams arī ziemā:
 - 10.12.1. kur ietek notekūdeņi;
 - 10.12.2. kur ietek strauti un upes, un iztek gruntsūdeņi;
 - 10.12.3. meldrāju un ūdensaugu augšanas vietās;
 - 10.12.4. kur ledus pārklāts ar biezu sniega kārtu;
 - 10.12.5. kur tumši un gaiši plankumi sniega segā;
 - 10.12.6. nenorobežotas ledus ieguves vietas un āliņģi.
- 10.13. Pārbaudīt ledus izturību var, sitot ar nūju 2 – 3x vienā vietā sev apkārt, ja tas neplīst un ūdens neparādās, tad tas ir pietiekoši izturīgs.
- 10.14. Ledus izturība:
 - 10.14.1. 5 – 7 cm biezs ledus iztur viena cilvēka svaru;
 - 10.14.2. 12 – 15 cm biezs ledus iztur grupas svaru.
- 10.15. Izveidojot hokeja laukumu, ledus biezumam jābūt 25 cm, ūdens dziļumam šajā vietā – ne lielākam par 1 metru.
- 10.16. Ja ledus ir ielūzis un tu atrodi āliņģi:
 - 10.16.1. nekādā gadījumā, cenšoties izkļūt no lūzuma, nedrīkst ķerties pie ledus šķautnēm vai gulties uz tām;

- 10.16.2. rokas jāizpleš sānis, jābalstās uz ledus un jāsauc pēc palīdzības;
- 10.16.3. tad jāpagriežas uz muguras tā, lai galva vai pleci nedaudz atbalstītos uz ledus malu;
- 10.16.4. palīdzības sniedzējs nedrīkst iet vai skriet pie lūzuma. Lūzuma vietai jātuvojas līšus;
- 10.16.5. no 2 – 4 m attāluma jāpamet cietušajam glābšanas līdzekli.
- 10.17. Pirmās palīdzības sniegšana cietušajam:
 - 10.17.1. pēc iespējas ātrāk jānogādā siltā vietā;
 - 10.17.2. ķermenis jānoberž ar vilnas drānu un jāieģērbj sausās drēbēs (*berzēšanas kustības jāizdara virzienā no galvas uz kājām*);
 - 10.17.3. iedot karstu tēju.
- 10.18. Glābšanas līdzekli un to lietošana:
 - 10.18.1. Aleksandrova virve (*virve ar mezgliem*);
 - 10.18.2. glābšanas dēlis;
 - 10.18.3. glābšanas kāpnes;
 - 10.18.4. glābšanas laivas uz sliecēm.

XI. Personas higiēna un darba higiēna

- 11.1. Izglītojamais ievēro personīgo higiēnu un darba higiēnu:
 - 11.1.1. Uztur tīru un kārtīgu savu apģērbu.
 - 11.1.2. Personīgās higiēnas un darba higiēnas nodrošināšanai izglītojamais, pēc nepieciešamības, lieto nepieciešamos higiēnas piederumus (zobu birsti, higiēniskās paketes, dezodorantu u.c.). Ķermeni mazgā 2 līdz 3 reizes nedēļā, nomainot veļu.
 - 11.1.3. Mazgā rokas pirms katras ēdienreizes, pēc katra tualetes apmeklējuma un kad vien tas nepieciešams.
 - 11.1.4. Uztur matus un nagus tīrus un sakoptus.
 - 11.1.5. Piedalās sporta nodarbībās tikai sporta apģērbā un sportam paredzētos apavos.
 - 11.1.6. Pārlicinās, vai apavi ir cieši aiztaisīti un tie netraucē pārvietošanos.
 - 11.1.7. Virsdrēbes atstāj garderobē vai internāta istabīnā.
 - 11.1.8. Neliiek skapī netīrus, slapjus apavus un slapju apģērbu, bet noliek to žāvēties.
 - 11.1.9. Uztur kārtībā savas mantas un darba vietu.
 - 11.1.10. Strādājot izmanto tikai pedagoga atļautos darba rīkus un mazgāšanas līdzekļus.
 - 11.1.11. Pēc paveiktā darba inventāru noliek tam paredzētajās vietās.
- 11.2. Klepojot un šķaudot aizklāji degunu un muti ar vienreizlietojamo salveti, pēc lietošanas izmantoto salveti izmetiet un nekavējoties nomazgājiet rokas ar ziepēm un ūdeni.
- 11.3. Ja nav pieejamas salvetes, šķaudot vai klepojot, cik iespējams,

aizklājiet muti un degunu nevis ar plaukstu, bet ar saliektas rokas 4 elkoņa locītavas iekšējo virsmu.

11.4. Izvairās pieskarties mutei, acīm, degunam ar nemazgātām rokām.

11.5. Regulāri un rūpīgi mazgā rokas ar ziepēm un ūdeni, lai izvairītos no vīrusa pārnesšanas ar rokām uz savu seju vai citiem cilvēkiem.

11.6. Gadījumiem, kad ūdens nav pieejams, roku tīrīšanai izmantojiet spirtu saturošus dezinfekcijas līdzekļus vai speciālās mitrās salvetes.

11.7. Pievērsiet uzmanību roku mazgāšanai pirms un pēc darba ar datorklaviatūru un peli.

11.8. Cenšas izvairīties no kontakta ar personām, kurām ir gripai līdzīgi simptomi vai uzturieties vairāk nekā 1 m attālumā.

11.9. Ja ir saslimšana paliek mājās un vēršas pie sava ģimenes ārsta.

XII. Drošība, veicot praktiskos un laboratorijas darbus

12.1. Praktiskos un laboratorijas darbus izglītojamais veic pedagoga klātbūtnē.

12.2. Veicot praktiskos un laboratorijas darbus:

12.2.1. Ņemt instrumentus, kas paredzēti praktiskiem vai laboratorijas darbiem, tikai ar pedagoga atļauju.

12.2.2. Veicot darbību, būt uzmanīgam un netraucēt citiem.

12.2.3. Turēt kārtībā savu darba vietu, neizmantojot nepiemērotus, ar praktisko darbu, vai laboratorijas darbu nesaistītus priekšmetus.

12.2.4. Būt uzmanīgam, nestaigā ar instrumentiem rokās un netraucē citus izglītojamus.

12.2.5. Nevicināties ar šķērēm, zīmuli, otu vai citiem asiem priekšmetiem, nesavainot citus un sevi.

12.2.6. Asie darbarīki, nekavējoties, pēc darba pabeigšanas jānovieto uz galda vai tiem paredzētajās vietās.

XIII. Atbildība par drošības noteikumu neievērošanu

13.1. Atbildība par izglītības iestādes drošības noteikumu neievērošanu tiek noteikta gan nepilngadīgajiem izglītojamiem, gan pilngadīgajiem izglītojamiem.

13.2. Pie administratīvās atbildības var saukt nepilngadīgu izglītojamo, kurš administratīvo pārkāpumu izdarījis pēc 14 gadu vecuma sasniegšanas, bet pie kriminālatbildības izglītojamo, kurš noziedzīgu nodarījumu izdarījis pēc 14 gadu vecuma sasniegšanas.

13.3. Nepilngadīga izglītojamā tiesību garantijas laikā, kad viņš ir aizturēts par administratīvo pārkāpumu vai noziedzīgu nodarījumu, apcietināts, arestēts vai atrodas brīvības atņemšanas vietā, nosaka likumi, kas paredz administratīvo atbildību un reglamentē kriminālprocesu vai soda izciešanu. Katram nepilngadīgajam izglītojamam ir tiesības vērsties ar iesniegumu bērna tiesību

aizsardzības institūcijās. Šī sarakste nav cenzējama. Iestādes vadītājs nodrošina, lai iesniegums nekavējoties tiktu nosūtīts adresātam.

13.4. Par nepilngadīgā izglītojamā iesaistīšanu noziegumā vai citās prettiesiskās darbībās vainīgās personas saucamas pie likumā noteiktās atbildības.

13.5. Pilngadīgi izglītojamie pie administratīvās atbildības tiek saukti atbilstoši Administratīvā procesa likumam.

13.6. Pilngadīgi izglītojamie pie kriminālatbildības tiek saukti atbilstoši Krimināllikumam.

XIV. Citi izglītības iestādes darbībai būtiski jautājumi

14.1. Ar šo noteikumu prasībām savu kursu izglītojamos iepazīstina kursu priekšnieki, katru gadu septembrī. Izglītojamo iepazīstināšanu ar šo noteikumu prasībām reģistrē grupas žurnālā vai elektroniskajā sistēmā, kas izveidota Izglītības iestādes darbības nodrošināšanai (e-klase). Katrs izglītojamais iepazīšanos ar šo noteikumu prasībām apliecina ar ierakstu „iepazinos” attiecīgajā grupas žurnāla ailē, norādot datumu, un parakstu, vai atbilstoši elektroniskās sistēmas prasībām.

14.2. Kontroli par izglītojamo iepazīstināšanu ar šiem noteikumiem veic direktora vietniece vispārējās izglītības un audzināšanas jautājumos.

14.3. Šie noteikumi stājas spēkā 2023.gada 4. septembrī.

**Direktors,
Pulkvežleitnants**

Intars Kušners